

Nro. 19.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Mártyiusnak 6-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Német Ország.

Eleitől fogva olyan szokása vólt's meg most is
vagyon a' Zsidó nemzetnek, hogy hóltjainak
félen meg hült testét is a' temető kertbe ki-kisiri
's el temeti. *Breslauban* egy Zsidó gyermeketske
meg-halván, avagy hólnak tartattatván, midőn
a' temető helyre ki vitettetett vólna, a' koporsó-
ban fel elevenedett. Ezen történet az oda való
Királyi Kamarának (igy neveztetnek a' Prussziai
tartományokban a' fő kórmányszékek) alkalmá-
tosságot szolgáltatott arra, hogy a' Zsidó nemzet
hóltjainak hirtelen való el-temettetésekét meg-tilt-
ván, harmad napig parantsolta azokat tartatni.

T

Ezen hasznos rendelkezéssel nemcsak nem ellenkeztek az ott lakó értelemesebb Izraeliták, sőt inkább magok is azon munkalódtak, hogy azon bal vélekedésen épült szokást egészen kiirtsák a' nemzet közül. — E' mellett egy olly Institutumot állítottak fel magok közt, melly a' fél hóltakra miód addig vigyázzon, valameddig leg kissebb nyoma találtatik benne az életnek. Ezen Institutumot, a' helybe hagyás végett a' Királyhoz küldvén, illyetén kegyelmes válaft vettek Ő Felségétől: „Tökélletes megelégedéssel értette Ő Felsege, hogy a' Birodalmában lévő Zsidó közösségek is közelitenek azon pallerőzáshoz, melly az ő több polgártársaikkal való egyesülésre, és tulajdon boldogságokra nézve is, minden esetben igen szükséges és hasznos. Ahozképest nemcsak jóvá hagyja, hanem kegyelmesen védelmezni is fogja Ő Királyi Felsege ezen emberi felebarátjaik boldogságokra tzelző jó institutumot 's a' t.

Ezen tárgyról való elmélkedésem közt, eszembe juta azon nevezetes történet, melly a' múlt 1797-ik esztendőben, *Julius* hólnapjában egy *Drehno* nevű faluban, az *Oderai Frankfurt* és *Crossen* városai között esett. Tudniillik nagy égi háború támadván, és egyfzersmind nagy zápor eső esvén, két oda való mezei munkás egy terepély körtvély fa alá vonta magát. Hirtelen sebes vilámás közben a' ménkö a' körtvély fába be-ütött, és az egyiknek a' haját egészen meg-perezselt, de a' ki rövid elájulása után ismét fel-ébredett. Ellenben a' másik, a' kit a' ménykö hihetőképén jobban érdeklét, minden érzékénységtől meg-fosztatott, és mint valóságos hólt ember haza vitetett honnyába. Azon helységnek, és a' meg-hóltak is Ura Gróf *Finkenstein* maga udvari seborvosát oda küldvén, kivánta halalának okát meg-visgáltatni, 's általa tudni, a' ki úgy találta, hogy a' ménykö egyenesen a' feje koponyájára esett, onnan a' feje bal oldalán a' vállára ment, onnan három újnira bellyebb ugorván, a' szive gödrén egy kék jegyet hagyott, 's végre a' hasán le-fut-

ván a' tomporánál el-tűnt. Ez az ifjú és értelmes seborvos el-tökélette magában, hogy a' holtban meg-fojtatott éltető erőnek vissza adását meg-pro-bálja, melly szándékat midőn a' jelenvölt pa-rafztoknak jelentette volna, őket ki-gunyolták azt mondván, hogy a' kit az Isten maga meg öl, semmi véges teremtés fel nem támaszthattya, és hogy azon meg holt emberrel maga az Isten bánt legyen úgy, abból akarták meg-mutatni, hogy ő az utolsó vasárnapon a' prédikáció alatt a' me-zőn dolgozott's a' t. De hafzontalan beszédjekre az értelmes seborvos semmit nem hajtván, első-ben is eret vágott a' holt testen, mellyből midőn semmi vér nem folyt volna, az egész testét kefé-vel, a' hasát pedig flanellal gyengén dörgeltette. Fél óra múlva meg-melegedvén a' hóltnak teste, a' meg-nyitott érből is folyt a' vér. Ekkor még inkább dörgöltette a' testet, a' melly dörgöltetés közben, a' holt egy nehéz lélegzetet vett. Ekkor is nemhogy segítségére lettek volna a' jelenvölt parafztok a' seborvosnak, sőt inkább sértegető szókkal illették őket, azt állatván, hogy tsak ki-nozza a' szegény holt testet, holott semmi mes-terség meg nem szabadithatja azt az Isten itile-tétől. Utollyára kéntelen vólt a' seborvos a' fent nevezett Grófot segítségül hívni, a' ki maga is oda menvén, emberei által tovább is dörgöltette a' holt testét, melly 8 órákig tartván, újobban meg-indúlt a' ki nyitott érből a' vér, a' teste ke-ményen kezdett izzadni, maga fel-ébredtt, ismét el-ájúlt, de ismét fel-ébredtt, szemeit fel nyitotta, meg-szóllalt, és ámbár nagy lankadtságot érzett legyen is eleinte testében, de lassan lassan erőt vett, és 14 nap múlván tökéletesen helyre álván az egessége, szokott dolgaihoz fogott, most is él, még pedig olly frissen, és egességesen, mint annakelőtte.

Ezen példából ki-tettzik, hogy a' ménykő ál-tal meg-üttetett embert is, a' melly gyakorta meg-örténik a' mi Hazánkban, hasonló eszközök ál-al vissza lehet az életre hozni. De más esetek-

ben is, úgymint a' dohos vermekben, a' kénköves vermekben, és az olyan pintzékben, a' melyekben a' bor forr, meg-fuladott embereken is meg lehet ezen próbát tenni, mivel akár így, akár ámugy fulladjon meg az ember, mindenik esetben az éltető erő fojtattatik-meg, mellyet hogy vissza szerezni lehessen, meg-mutattya az itt elő-befzéllett példás történet.

Egy Oderai Frankfurti kereskedő külömbkülömbféle tsalásokban tapasztaltatván, a' Spandau vára küldetett fogságra. — Három neveletlen gyermekei keseregvén mind attyoknak szerentsétlenségén, mind magok szegény sorsokon, egy valakinek tanátsadásából *Berlinbe* mentek, hogy az ifjú Királytól kegyelmet nyerhessenek édes attyoknak. — Kezekbe vévén a' gyermekek esedező leveleket, mind addig járkáltak fel's alá a' Királyi palota előtt való útzán, mig az uralkodó Királyné az ablakon ki-tekintvén őket meg-jegyzette, 's a' ferjének meg-mutatta. A' Király felvitetvén magához a' három gyermeket, instantziájokat el-vette, el-olvasta, és hogy más nap dél előtt nálla meg-jelennyenek, nékik meg-parantsolta. Egyszersmind tudósítatni kívánván a' Minister által a' nevezett kereskedőnek vétkéről és büntetéséről, úgy tapasztalta, hogy egész mivóltában előadták a' gyermekek attyoknak dolgát. Ahozképest leg ottan egy lovas vadászt küldött a' Spandau várbeli Kommendánshoz, azt parantsolván néki, hogy a' nevezett kereskedőt más nap délig küldjé bé *Berlinbe*. A' következett napon, a' midőn a' gyermekek a' Királyi várba fel-mentek vólna, az attyok még el nem érkezvén, egy szobában várakozni parantsoltattak. Azonközben az attyok odavitetvén, a' Király eleibe vezettetett, a' ki ötét rossz tselekedeteért meg-dorgálván, néki a' büntetését el-engedte, úgy mindazáltal, hogyha ennekutánna hasonló tsalardságban tapasztaltatna, meg fogna a' büntetése kettőztetni. A' Király jeladására a' gyermekek bé-vezettetvén, mivel semmit előre nem tudták attyoknak ott lételéről, örö

mökben sirásra fakadták, attyoknak térdeit megölelték, 's ezer meg ezer áldást mondották a' velük jóltévő Király fejére.

A' Rastadi Békességről.

A' közelebb múlt posta napon költ Magyar Kurir 18-ik darabjának 273 lapján, a' többek közt azt is közlöttük Erd. Olvasóinkal, hogy a' *Rastadi* Congressusban lévő Német Birodalombeli deputatusok, ha mind nehezen esett is, tsak ugyan meg-eggyeztenek már abban, hogy a' *Rénuson* túl fekvő Német Tartományoknak fel része által engedjék a' Frantzia Respublikának, olly fel-tétel mellett, hogy az katona lineát vonattasson a' nékie engedtetendő földnek innenső határain. Mint-hogy ezen áldozat által a' Palatinatusi Fejedelemségnek is nem kevés kár okoztatna: ahozképest sok ki-fogást tett azon meg-határozás ellen a' Bavaría követ, nevezetesen azt is, hogy az 1789-ik esztendőbeli Tesséni békességben minden örökségei garantiroztattak a' nevezett Vál. Fejedelemségnek; hanem végtére azon meg-határozás, Februarius 19-ik napján által adattatott a' Frantzia követtségnek.

Mindjárt a' következett napon replicat küldöttek arra a' Frantzia követek, mellyben akként nyilatkoztatták ki-magokat, hogy a' Frantzia Respublika még tsak egy hajszálnira sem tavozik el előbbi kivanságától, és valamint a' Congressus kezdetében, úgy mostan is a' *Rénust* kívánna maga birodalmainak hataráva tenni. A' meg-igritett felével a' következendő okokra nézve nem elégedhetik-meg: 1) Mivel azon áldozat, tudniillik a' *Rénuson* túl fekvő Német tartományok felének által adása által, sem egy, sem más részről nem eszközölttetne a' fel-tett vég, az az, a' békeségnek állandósága. 2) Mivel nem a' mesterség, hanem a' természet által készitetett határt kíván a' Frantzia Respublika magának. 3) Önnön magok azok a' világi fejedelmek, a' kiknek öröksé-

geik vagynak a' *Rénuson* túl fekvő Német tartományokban, a' közönséges tsendességnek megnyerése végett, örömet által engedik azokat. — 4) Mindjárt első replicajokban megvallották azt a' Német Birodalombeli deputatusok, hogy azon tartományoknak bírása által keveset nyerne a' Frantzia Respublika, következésképen azt is megvallották azzal, hogy keveset kíván azon áldozatoknak ki-pótolására, a' mellyeket ezen hofzas és költséges háborúban tenni kéntelenitetett. 5) És így valamint elsőben, úgy most is a' *Rénuson* túl fekvő Német tartományoknak által engedtetését kívánnya a' Frantzia Respublika a' Német Birodalommal köttetendő békességnek fundamentomául tenni. 6) Többet nem kíván annál, a' minek már most is valóságos birtokában vagyon. 7) Hogyha tovább is ellenkeznek a' Német Birodalombeli deputatusok a' Frantzia Respublika kívánságával, kedvetlen következéseit fogják attól való idegenségeknék tapasztalni.

Azoknak a' Német Birodalombeli Statusoknak, a' mellyeknek *Rastadtban* lévő követjeik, a' Congressusnál lévő Deputatióhoz tulajdonképen nem tartoznak, azon kívánságokra, minémű értelemben legyen a' *Berlini* udvar a' Frantzia Respublikának első fel-tételére nézve, Februar. 14-ik napján válaszoltak a' Prussziai követei, melly válaszoknak summás értelme ide megyen ki, hogy mivel Ő Királyi Felsége is a' Német Birodalomra következhető vezedelemre nézve szivessen ohajtya a' békességet, még pedig olly békességet, melly mozdúlhatatlan fundamentumra épitessen: arra való nézve, bátor Ő Királyi Felsége is igen nehezen válik meg a' *Rénuson* túl fekvő örökös tartományaitól; mindazáltal hogyha azokért illendő és igazságos ki-pótolást nyerhet, kész lézen azokat is, az emberiség, és a' Német Birodalom javáért fel áldozni, 's által engedni a' Frantzia Respublikának.

A' Prussziai követségnek ezen válaszából nyilván ki tettzik, hogy azon Királyi hirdetmény,

melly a' Pruffziai Birodalomhoz tartozó, *Rénus* bal partyán fekvő Cléviai, és Geldriai tartományokban a' múlt Januariusban circulált, és a' mellyben a' Király azzal biztatta ottan lévő jobbagyait, hogy ők ismét vissza fognának előbbi Uraiknak adattatni, nem igaz fundamentomon épült. A' Német Országi közönséges levelek is meg esmérték annak valóságtalanságát. Az ügy nevezett *Conservateur* nevezetű *Cliviai* újság levél azt belzéli, hogy egy vizketeg elméjű ifjú koholta volna azt, olly fel-tétellel, hogy ottan lévő jószágait, annál drágább árron adhassa el. — A' minthogy midőn azon hirdetménynek koholóját a' kórmányszék nyomoztatta volna, el is szökött azon ifjú ember.

Frantzia Respublika.

Hardy és *Bonnet* Frantzia Generálisokat, a' kik sok hadi sattszolásokat vittek végbe Németországban, meg fosztotta hivatalyoktól a' Directorium. — Egy valaki ismét olly úszó táborról való planumot adott-bé, a' melly sok különös új módi épületű hajókból áll, és 100 ezer embert könnyen el bir. A' vólt Politzia Minister *Sottin* polgár bútsút vévén eddig viselt hivatalyától, a' Liguriai Respublikához küldetett követnek *Faypoult* polgár helyére, a' ki valamelly titkos követségben *Génuából Rómába* ment. *Sottin* helyett *Dondo* polgár lett Politzia Ministerré.

A' *Párisi* Cantonnak Kórmányszékje minden maskarás bálokat meg-tiltott a' múlt farsangi hetekben azon okból, mivel azok alatt mind a' jó erköltsök, mind a' Respublika Constitutiója ellen tetemesen hibáztak a' rossz gondolkozású emberek. — Hertzeg *Bedfordot* ki-törlötte a' Directorium a' *Belgiomi* departementumokból ki-költötteknek laistromából. — Hertzeg *Ahrenberg* is azt kívánta, kinek mindazáltal az a' válasz adatott, hogy mivel ő Német Birodalombeli Hertzeg, ezzel pedig még eddig tökéletességre nem ment a' bé-

besség, azon jussal nem élhet, hanem bizvást jelentheti magát a' *Rastaldi* Congressusnak szerentsés végződése után. — *Párisban* az a' hir, hogy az ezen Congressuson lévő Frantzia követ *Treilhard* polgár fogna Director lenni, a' jövő *Floreálban*, az az, *Májusban* voks által ki lépő Director helyett.

A' *Párisi* Zsurnalisták nagyon kezdték a' *Madritti* udvart és ministeriumot rágalmazni, azal vádolván őket, hogy nem szives baráttyai a' Frantzia Respublikának, és hogy titkon égyet értenek az Anglusokkal. — A' *Belgiomi* tartományokból sok katonaság, és munitió marsirozik *Moguntzia*, *Trier*, *Colonia* és *Neuvied* felé.

Gregoire tudós Frantzia Püspök, az 500 Tanátsának egy nevezetes tagja, és a' minapi *Versaliai* Synodusnak Előülője, egy palztori levelet tétetett közönségessé mostanában, mellyben azt parantsollya a' megyejében lévő vicariusoknak, hogy jegyezzék fel azoknak a' vallástalan embereknek laistromát, a' kik se a' sz. misére, sem gyonásra nem járnak, hogy őket érdemek szerént ki-rekeszthesse az Anyaszentegyház kebeléből.

Közelgetvén az az idő, mellyben a' törvényhozó testnek egy harmad része a' Constitutió szerént ki-lepven, más nemzeti képviselőket választanak a' Gyülekezetek, az 500-ak Tanátsa azt kívánta, hogy nem azokban a' városokban, a' mellyekben vólt ennekelötte esztendővel, hanem más helyeken lenne a' választás, attól tartván, hogy ismét olyanak választatnának, a' kik titkos ellenségei a' Respublikának. Eleinte semmit sem akart hallani az Öreg Tanáts ezen választásról, hanem, minekutánna újobban sürgette vólna azt az ifjabb Tanáts, maga is meg-eggyezett a' választás idejének meghatározásában: abban mindazáltal, hogy más helyeken gyüllenének öszve a' választó gyülekezetek, ellent mondott.

Nagy Britannia.

Februarius 8-ik napján, ismét el-kezdődtek a' parlamentalis gyűlések. Az elsőben újabb emlékezetet tett *Dundás* Minister a' Frantzia Respublikának Anglia ellen való nagy készülleteiről, és az Angliai katonaság azokhoz alkalmaztatandó szaporításának szükséges vóltáról. „Akármint fenyegetődzék, úgymond *Dundás* Minister, a' kérkedő ellenség: de azért még is semmi okunk nintsen minékünk az el-tsüggedésre. Hogyha ki-szállani mérelné a' mi nagy és gazdag népünknek ki-prédallására, bizonyosan el nem mulatja ez a' nemzeti lélek által fel-buzdított nép a' maga védelmezését. Azért is minden igaz Brittus tsendessen nyughatik ágyában, és bátran támaszkodhatik a' Fő Kormányzéknek védelmező rendelkezéseire, 's ármádiánk vitézségére. Azért szóllok én illy heves buzgosággal, 's illy nagy bizodalommal, mivel meg vagyok arról győzöttetve, hogy az ellenségnek minden erőlködése haszontalan lészzen, és nem gyalazatjára, hanem végső veszedelmére fog szolgálni.”

A' *Malboroughi* Hertzeg 5000, Gróf *Carlisle* 4000, a' *Perle* nevű *Manchesteri* kereskedő ház 20000, más két oda való kereskedő házak 15000 font sterlinget adtanak önkényén való hadi segítség gyanánt.

A' napkeleti *Indiából* mostanában vissza érkezett kereskedő flotta egy millió 138968 font Indiai fahéjat; 520670 font szégfű gyükeret; 756487 font borst; 11456 font szeretsen diót; 22352 zsák szeretsen dió virágot; 33816 zsák salétromot; 1250 mázsa gyömbért; 3012 mázsa riskását, 40000 mázsa nádmézet; 70000 mázsa káffét; 124 bál gyapotott; és 5876 font indigót hozott; a' melly termések többnire a' *Batáviai* Respublikához tartozó, de most az Anglia birtokában lévő Indiai szigetekben találtatnak.

A' tromfnak tromfal való vissza ütésére (*jure talionis s. repressaliorum*) már most az Anglusok

is sok kapzsi vagy rabló hajókat készitettének ki a' Frantzia termésekkel és portékákkal meg rakott neutralis hajóknak el fogattatásokra, sőt, a' mit a' Frantziák még eddig nem miveltek, a' halászó hajókat is el-raboltatták, és az azokon lévő embereket a' matrozok közzé adják. — Ennekfelette hogy a' Continensel, az az, Német Országgal való egyyességeket 's avval való kereskedéseket fel tarthassák, egynéhány linea hajókat és fregattékat állitattak ki Német Ország tengerre fekvő oldalai mellé *Cuxhaventől* fogva *Hollandiaig*, nem külömben a' Német tenger partjaihoz kereskedő hajóiknak védelmezések végett.

Olasz Ország.

Még eddig tsak a' *Florentziai* és *Bouoniai* levelekből értettük, a' Frantziáknak Februar. 10-kén *Rómába* lett bé meneteleket. Most már az onnan egyenessen jött tudósítások is azon módon beszéllenek. Éppen most (igy szól egy Februarius 10-kén költ *Római* levél) rukkoltak ide bé a' Frantzia seregek, 3000-ren mingyárt az *Engelburgot*, vagy *Angyal* várát foglalták el, a' honnan kevés idővel annakelőtte ki-költöztek a' *Római* katonák. A' Frantziáknak ide lett bé-jövedelekkor semmi rendeletlenség nem történt, mellyet Ő Szentségének a' néphez intézett intő hirdetményének lehet közönni. Az avantgardet, az az, elő ménő sereget, melly 1500 főből állott, Generál *Serboni* vezette-bé, ötet 6000 emkerrel követte *Berthier* Generális. Egy erős ármádia a' váras körül szállott táborba. — Ezen *Római* levélből olvassuk azt is, hogy Pápa Ő Szentsége VI. *Pius*, mostani viszontagságai között is nemtsak el nem tsüggedett; sőt olly tántorithatatlan álhatatossággal, 's bámulásra méltó nagy lelkűséggel viseli magát, melly ötet ellenségei előtt is tiszteletessé teszi.

Helvétziai Respublika.

A' melly Cantonok el végzették magok közt, hogy előbbi Constitutiójokat meg-változtassák, és

mást készítsenek magoknak, nem sokára Congressust fognak tartani.

A' Frantzia Respublika *Báselben* lévő követje *Mengaud* polgár, Februar. 10-kén egy irást intézett a' *Lucerni Canton* Statussaihoz, mellyben azt adja értékre, hogy mihelyt a' *Helvétziai*, és nevezetesen a' *Bernai* és *Solothurni* Kormányzások, a' *Báseli* és *Lucerni Cantonok*nak példájokat követik a' kormányozás formájában: leg ottan a' Fr. Directorium is parantsolni fog a' Fr. katonaságnak a' *Helvétziai* földről való ki-költözésre, és meg-fogja azt mutatni, hogy soha sem igyekezett a' *Helvétziai* nép suveranitását, az az, más-tól való nem függését meg-rontani, és mindenkor kész lészzen annak szabadságát meg-esmérni.

Februarius 7-ik napján egy irást küldött a' *Bernai* fő kormányzék a' Frantzia Directoriumhoz, mellyben akként nyilatkoztatta ki magát, hogy valamiképen ennekelötte, úgy most, és ennekutánna is jó egygyességben kíván a' Frantzia nemzettel élni, következésképen az egymás közt támadt egyenetlenséget jó móddal kívánja el-intézni. Egyszermind arra kéri a' Fr. Directoriumot, hogy a' *Bernai* határok mellett cantonirozó Fr. seregeket vonnya onnan vissza, mellyet mihelyt mivel, leg ottan a' *Bernai* katonaság is honnyába fog botsáttatni.

Elegyes Dolgok.

A' *Norfolki* Hertzeg Marschalli forma ruhába öltöztvén, magát a' Királyhoz audientziára botsáttatni kívánta, a' melly a' Hertzegnek egynéhány minutáig meg is engedtetett. A' Marschalli Rang a' Hertzeg familiájában örökös lévén, az a' Hertzegtől el nem vétettetett. — A' hónaponként tartatni szokott utólsó *Whig Klub* gyülekezeti-ben, a' Hertzeg azt adta fel, hogy a' *Fox* születése napján általa ejtett beszédek tellyességgel nem a' Revolutióra, hanem a' Parlamentum reformaltatására tzelloztanak — mellyek ha valamiképpen hibák

találtnak lenni, nem reménylheti a' Hertzeg, hogy többé Ő Felségének szolgálhasson, mivel a' Parlamentumban a' Nép Repraesentansai által való reformatiót, mindég csak egyetlen egy eszköznök tartotta lenni, a' melly által a' bátorság és az Ország igazgatásbeli tiszta alkotmánya minden részeiben leg jobb móddal tartattathatik-meg. *Fox* is egy hosszú beszédet tartván abban azon panaszkodott, hogy az ő nemes szivü barátja, miatta miképpen folytattatott volna meg az ő hivataljától, és azt jelentette, hogyha az ő barátja hibázott, a' szerént ő is a' Király Ő Felsége kegyelméből kivan esve, mivel ő mindég a' Parlamentum reformaltatását kívánta. — Egy *Londoni* gazdag Úr a' lovakra vettetett nagy adónak elkerülésére, 4 számárát fogatott kotsijában 's azon jár. Az *Edinburgi* fő iskolában tanuló Amerikai ifjak szép summa pénzel segítették az oda való várban lévő *Frantzia* fogoly katonákat. — A' közelebb múlt esztendőben, *Pétersburgban* 3063 külömbféle memorialisok, repraesentatiók, 's több effélek adattattak bé a' Fels. Császárnak, a' mellyek közül a' leg szükségesebbekre válasz is adatott. — A' postán 6049 instántiák küldettettek bé, a' mellyek közül 1956 meg-visgáltatván el-igazitattak; 5840-re üres válasz adatott; 253 pedig helytelennek találtatván félig bé-szakasztva vissza küldetett. Az el-igazitattak közül 1625 olytatén *Ukazok*, az az, Császári rendelések voltak, a' mellyeknek a' Császár tulajdon kezével irta alájok a' névét. — A' *Svéviai* kerületnek felső részében sok *Helvétziai*, és eddig *Helvétziában* lakott Angliai familiák telepettek le. — Egy *Baraszlói* arany mivesnek, a' ki egy Zsidó ifjatskát inasságra magához fel-vett, 50 taller jutalmat adatott a' Prussziai ifjú Király. A' Jó Reménység Fokában sok Anglus katonák szöknek által a' Belga lakosokhoz. — *Mühlhausen* Imperialis város *Alsó Alsatiában*, melly igen rég időtől fogva frigyese vólt a' *Helvétziai* Cantonoknak, Februarius 18-ik napján iktattatott bé a' *Frantzia* Respublika kebelébe. — Esztendeig semmi adót nem fog fizetni, hanem 80 ezer livert

tartozik az Angliai expedícióra adni. — A' *Párisi* levelek közönségesen meg-tzáfollyak azokat, a' kik azt hirlelték, hogy a' *Korsikai* szigetben pestis uralkodna, 's azoknak tulajdonittyák ezen költeményt, a' kik ellenségei lévén a' Frantzia Respublikának, az által akarták a' Frantzia seregeknek oda való meneteleket meg-akadályoztatni. — *Dublinba* Hyberniának, avagy Irlándiának fő városába egy napnyugoti Amériikai hajó által bevitetett a' sárga hideglelés. — A' *Yorki* Hertzeg asszony, a' ki meg-lábolhatatlan nyavalyában sínlődni mondatik, a' *Themse* viz mellett egy helységben készítettett magának temető helyet. — *Wickhám* Úr a' *Londoni* udvarnak ennekelőtte *Helvétziában* vólt követje, *Grenville* Úr helyett, alsó Status Titoknokká tétetett a' Hertzeg *Portland* departementumjában. — Az *Irlandiában* lévő katonaság két millió font sterlingjében kerül a' Statusnak esztendőnként. — Halálos büntetés alatt vagyon meg-tiltatva a' pénznek Frantzia Országból Angliába való által küldetése, vagy vitele. — Kárdinál *Herzsant* az *Austriai Birodalmaknak Rómában* való Protectorat Páduai Ersékké tette a' Fels. Tsászár. — A' Római Statusba marsirozott Frantzia seregek számos lovas ártillériát vittek magokkal. — *Londonban*, a' mellyetlen dámák, fejer vialzból készült mellyekkel kezdették ezen fogyatkozásaikat ki-pótolni. — Az öreg *Marmontelt*, a' kit mind más tudós munkai, mind nevezetesen a' *Belizarius* életének le-írása igen nevezetessé tett a' tudós világ előtt, a' *Fructidornak* 19-kén (September 5-ik napján) történt dolgok ki-rekesztették a' *Párisi* öregebb Tanáts gyülekezetéből.

Magyar Ország.

Somogy Vármegyéből Febr. 22-ik napján 1798. Itt a' farsang realis poenitentiát tartott, és megtért, mivel az eddig már egy darabtól fogva kellemetes napfénnel ragyogott vidám eget, a' hus-hagyó keddet megelőzőtt este gyászos fellegek.

kel bé-vonván, egész viradtig zápor módjára könyvezett a' nedves levegő, mellyet olztán a' reggel hóval váltván-fel, szerdára úgy bé-hamvazott, hogy a' le-húllott sok hó miatt, a' tavaszi időnek néki örült gazdákat ismét komor kedvre térítette.

Húshagyó kedden nállunk egy meg-hólt állatnak ismét meg-kellett halni, mivel egy falú Notariussa egy paraszt lakadalomban lévén, még a' mulatságnak jobban néki nem hevült, tsak nyelte a' duda tömlőnek idétlen sikóltását; de egyfzer olztán, a' dudás épen szerentsétlenségére a' fent említett Notarius Úr mellé találván vad musikájával ülni, ijesztő rivadással azt fel-futta, mellyet a' tudva lévő szomszéd tovább nem szivelhetvén, a' kést minekutánna hozzá mind addig méregette, 's hogy: *Ember vidd el a' dudádat*, néhányzor meg-intette volna, hirtelen a' kést belé ütötte, mellyel a' már egyfzer meg-hólt ketske bőr, egy huzamos fo-hászkodással újra ki-adta süvöltő lelkét! Azomban majd mi nem kerekedett belőle? A' parasztok tudniillik muzsikájoknak illy tsufos ki-mulásánn rész szerént ugyan el-nevették magokat, egynéhányon pedig majd hogy tsak üstökbe nem kaptak egymással, és a' Bachusnak tett illy faragatlan áldozat tételt, alig hogy még vastagabb ceremóniával nem végeztek.

Sopron Vármegyéből 20-dik Jan. 1798. Mi újság e' tájon? A' sok nem jók között ez a' legrosszabb, és minden emberi szelid érzékenységgel bíró teremtésekre nézve, leg szörnyübb, hogy a' múlt Adventben, a' szomszéd *Vass* Vármegyében fekvő *Sóton* nevezetű helységben, reá rohanván mindjárt estveli hét óra tájban némelly vad kegyetlenségű zsványok a' helység közepében lakó Kovátsra (kinek egy kis pénzetskéjét szagolták-meg) mind magát fekvő ágyában, mind feleségét a' rokkánn, avagy gusalyonn, szörnyű dühösséggel agyon ütötték. Maga a' Kováts, minthogy a' kaponyáját többfelé is hasították, mindjárt

halálos ájulásba esett (a); de a' felesége egy hé-
tig tartott kinlodása után ment szerentsétlen
férje után.

Ez a' kegyetlen esett valamint meg-borzasz-
tott, úgy sokféle elmélkedésekre is adott alkal-
matosságot. A' többek között ezt a' kérdést ké-
rődtem meg leg többször, hogy: Mi az oka an-
nak, hogy az emberek között, 's leg közelebb ked-
ves Hazánkban illy fene tigriseknél is alább való
vad természetű teremtések vagynak? Melly kér-
désemre leg igazabb feleletnek tsak azt találtam,
hogy az illyen, 's ehez hasonló szörnyű gonosz-
ságok, vagy az egészen el-mulasztott *Nevelésnek*,
vagy a' *Nevelés rossz módjának* böl dogtalan gyü-
möltsei!

B e t s.

Tegnap előtt *Károly Kir. Fő Hertzeg Prágá-
ból* szerentséssen ide érkezett. *Mária Kristina Fő
Hertzeg Asszony*, súlyos és veszedelmes nyavalyá-
jából az isteni kegyelem, és a' körülötte vólt Or-
vos Doctoroknak szorgálmatoosságok által szeren-
tséssen meg-szabadúlt. — Generál *Bernadotte Fran-
tzia* első rangú követ, az el múlt pénteken ma-
gános audientían vólt Tsászár Ő Felségénél. —
Gróf *Györi Ferentz M. Urat* Ő Nagyságát Conci-
pistaságból a' Fels. Magy. Helytartó Tanátsnál
Titoknokká; Tek. *Esztergom Vármegyének Erd.
Ord. Vice-Ispányát Misits József Urat* Ts. K. Taná-
tsossá tette Fels. Fejedelmünk.

(a) *Egy kis gyermeke e' szerentsétlen párnak, a'
gyilkosság után ki-szaladván, fel-lármazta
a' szomszédokat, kik is oda futván, egy valaki
a' kovátsnak széllyel hasogatott kaponyáját
össze nyomta, mellyre is az mindjárt talpra
ugrott; de tsak hamar ismét el esett, 's vége
lett! —*

Füskúti Landerer Mihálynál, Pósonyi és Pesti Nemzeti Könyvnyomtatónál, és Arosnál, a' jövő Sz. József napi Vásárra következő könyvek fognak találtatni.

Négy Esztendőbéli Böjti Napokra rendeltetett Szent Beszédok, mellyeket ki bocsátott *Kosztolányi Sándor*. 4 Rész 8vo 1798. 2 fl.

Nagy Karátsoni, Kis Karátsoni, Nagy Pénteki, Húsvéti, Aldozó Tsötörtöki, és Pünkösti Prédikációk, ki-adta *Takáts Adam* 8vo 45 kr.

Rózsá szin Gyüteménynek első Darabja, Jetta a' Szép Tünder-Affzony 8vo 30 kr.

Meg jobbitott, és kilentzven metszett képekkel felékesített álom-könyvetske 16to 4 kr.

Magyar Országból tett Velentzei Utazás, közre bocsátatott az útaozótól 8vo 20 kr.

Róbert Péternek Élete és Különös Története, ki-is életét egy lakatlan szigetben sok esztendőig tsudálatoson töltötte etc. 8vo 1 fl.

Uránia (a' szép) Amérikában, egy érzekeny Játék 8vo 20 kr.

Tólnay Sándor, Barmokat orvosló könyve, melly a' lovaknak, szarvas-marháknak, juhoknak és sertéseknak etc. betegségeit és orvoslása módját foglalja magában 8vo 51 kr.

Törpe Péter Késérteti Történet a' tizenharmadik Századból 8vo 1 fl. 12 kr.

Voltér Úrnak Henriása ki-adta idősb *Szilágyi Samuel*. 8vo 1 fl.

Virgiliusnak Ekklogái, mellyeket Magyar Verseken ki-adott *Rainis József* 18 képekkel együtt 1 fl. 20 kr.

Gyönyössy Istvánnak költeményes Maradványi 8vo 2 Rész 2 fl. 30 kr.

Gottholdnak külömbkülömbféle Dolgoktól 's Alkalmatosságoktól vétetett és az Istennek dicsőségére, 's az emberi indulatoknak megjobbitására intézett kegyes elmélkedései, 8vo 1 fl. 8 kr.